

«Білий борщ насправді смачний. І – не тільки!»

Віктор Радчук

5-й всеукраїнський фестиваль «Білий борщ і не тільки» проходив минулої суботи у селі Гальчин Гришківцевої громади, що у Бердичівському районі.

Хтось назвав фестиваль ювілейним, а статусу всеукраїнського він удостоєний не дарма – участь у ньому взяли представники громад із 15-ти областей України. Окрім білого борщу у Гальчині, до конкурсної гастрономічної програми потрапили ще 20 варіантів різноманітних страв і блюд.

А який-то гастрофестиваль без Клопотенка?

Журі фестивалю під керівництвом визначного українського кухаря-кулінара Євгена Клопотенка цього разу, 12 вересня, мало і виконало насправді титанічний обсяг роботи, адже відстежити, продегустувати і визначити переваги чи недоліки того чи іншого кулінара із Чернігівщини, Хмельниччини, Івано-Франківщини, Тернопільщини та ще із десятків громад більшості областей України – то насправді визначний професіоналізм, мистецтво і звитяжна праця. Щонайменше упродовж трьох-чотирьох годин увага кулінарів, шеф-кухарів та майстрів із дегустації страв була прикута до оцінок, вивчення особливостей смаку, відповідності певних критеріїв і т. п. Зрештою переможцями V фестивалю «Білий борщ і не тільки» стали представники Херсонщини. Далеко не кожному присутньому на фестивалі учаснику вдалося зрозуміти рівень оцінок і характеристик, які роздавав учасникам, лауреатам і переможцям головної фестивальної номінації Євген Клопотенко. Запам'яталася майстриня-кулінар із Запорізької області, яка змогла приготувати борщ такої консистенції, що ложка у ньому

Врублівська точка на фестивалі

Клопотенко
і фестивальні Романівчани

Борщ з Колодяжного

стояла і не падала. Цікаво, що господині, удостоєні високої кулінарної оцінки, пішов лише 26-рік, а вона вже зуміла потрапити в елітний заїгн гастрофес-

тивального руху України. Загалом борщів на фестиваліних локаціях, якими оповили усю територію краєзнавчого простору «Чайковський Space», було

настільки багато, що ті 350 літрів смачного варива, про яке розповідали члени журі, здавалися магічною стравою, секрети якої ніхто й ніколи не відгадає, бо

Сузір'я

Пошук «Енергії змін»
розпочинаємо у середовищі
молодих

с. 4

З'явилося рішення суду,
але ліцей у громаді
все ж таки буде

с. 3

Вчора нам допомагав
«Дім ветеранів»

с. 2

щороку під час фестивалю у Гальчині рецептів, видів і різновидів білого борщу все більше.

До речі, про білий борщ як про унікальний витвір української кулінарії. Це ніякий не витвір певної ресторації, це не штучний винахід сучасних кулінарів, це не модерна страва і навіть не прикол, а класичний і повноцінний борщ. Казково смачний, красивий, запашний. Якщо ж взятися за дослідження першоджерел приготування білого борщу, то виявляється, що якраз білий борщ, а не звичний для більшості українців червоний, вважався класикою давньої і традиційної української сільської кухні. Чому білий? Із дуже простої причини. Червоний столовий буряк як обов'язкова городньо-овочева культура з'явився на теренах України порівняно недавно – всього 80-90 років тому. А до цього борщ готувався із білого (цукро-

вого) буряка. Для цього цукроносний овоч потребує обов'язкової закваски, коли білий буряк готують за нехитрим рецептом, аби позбавити цукристості. А далі – все дуже схоже із приготуванням добре відомого і популярного у народі червоного борщу.

А тепер про сам фестиваль. Його назва «Білий борщ і не тільки» дуже влучна і промовиста. Оце «не тільки» якраз і дозволяє наситити фестивальну програму до гранично багатого і цікаво захоплюючого на сценарні епізоди змісту. Звісно, і це також традиція чи то навіть правило будь-якого гастрофестивалю в Україні, коли приготування, смакування борщу і ще кількох десятків всіляких смачюючих страв повинно відбуватися в атмосфері святкової гостинності, щедрості і продовольчого достатку.

Продовження на стор. 2.

«Білий борщ насправді смачний. І – не тільки!»

Початок на стор. 1.

А святкова гостинність завжди приходить в гості вкупі із музиками, співом, танцями і всілякими іншими мистецькими заходами.

Всього цього на фестивалі у Гальчині насправді вистачало. В одному із залів маєтку Михайла Чайковського розташувалися фахівці Кмитівського музею образотворчого мистецтва, на галявині сільського парку мала гарний вигляд локація із майстрами лялькового театру, що особливо приваблювало дитячу аудиторію. Втім, епіцентром свята стала головна концертна сцена, де упродовж чотирьох годин тривали виступи самодіяльних артистів із усіх усюд України.

Романівська громада спорядила на фестиваль чималу делегацію із відомих фестивальных старожилів.

«Маки», «Сузир'я», «Кумасі» запам'яталися публіці не лише бездоганною вокальною культурою, але й умінням вгадати із репертуаром і запропонувати певні артистичні рідзинки. Слід зауважити, що у ході гастрофестивального клекоту наші артистичні земляки отримали низку запрошень на свята і фестивалі із кількох областей України. Ну а миловидних красунь-господинь із Врублівки, яким випала нагода розмиститися якраз в епіцентрі фестивального табору, було обминути без щирого спілкування, без частування та пригощання можливостями справді казкового і гостинного столу. Втім, Романів на святі у Гальчині можна було побачити і у відеорепортажах

всюдишущого Романа Лотиша, який потроху, але впевнено і невпинно досягає досвіду і фаху одного із найкращих блогерів Житомирщини.

Про фестивальні висновки та уроки, або Що взяти і запозичити

А тепер, як завжди, до уроків. До висновків і зауважень. Звісно, перебуваючи на святах і фестивалях, завжди хочеться порівняти, поміркувати і щось таки ще й запозичити для себе. На майбутнє, для свого вжитку і для своєї ж користі. Перше, що вразило на фестивалі у Гальчині, – це розкутість, самодіяльна досконалість і довершена майстерність організаторів бурякового фесту. Відчувалося могутнє фінансове підґрунтя дійства. Грантова підтримка, яку працівники Гришківської громади зуміли отримати упродовж багаторічної проектної діяльності, дала взнаки. Що не кажіть, вкрай важливо, коли усі побутово-господарські питання розташування, оснащення наметів, монтаж і встановлення концертної сцени та ще низка типово фестивальных клопотів виконуються фахівцями певної фірми, яка спеціалізується на проведенні масових заходів, що звільняє організаторів фесту від багатьох начебто дрібязкових проблем, які варто передбачати у ході фестивального дійства. Оце якраз той аутоорсинг, який допомагає і дозволяє вдосконалювати і розвиватись фестивальному руху як явищу суспільного життя. Звісно, ми прагнемо розповісти про такі речі виключно для того, аби й у нас, у Романові, у подальшому

Навіть афіша гастрофестивалю виглядає смачно

рівнялися на передові практики й методики проведення свят і фестивалів. Зрозуміло, аби сповна збагнути і зрозуміти, як воно організоване і як працює фестивальний організм, варто переконатися наочно. Ще однією можливістю, яку надає фактично кожен фестиваль, стають зустрічі, налагодження контактів, зв'язків, проведення суто ділових перемовин, які зазвичай потребують відряджень, подорожей і забирають страшенно багато часу. Тут, у Гальчині, на гостині перебувало більше півтора десятків голів громад з усіх усюд нашої країни. Проект «Пліч-о-пліч. Згуртовані громади» якраз тут, у Гальчині, почувався набагато краще і діяв куди ефективніше, аніж будь-які формальні намагання уряду чи поважних чиновників організувати процес побратимства і єднання громад України. Голова журі

фестивалю Євген Клопотенко неодноразово виголошував гасло про те, що борщ має об'єднувати. Тут же, біля фестивального намету, можна було побачити сільського голову із Райгородка і голову військової адміністрації із Нижньодуванської селищної військової адміністрації (Луганщина). Ще одна громада із Луганщини (Білокуракинська) мала також активний і виразний вигляд якраз від того, що тут раз по раз зупинялися керівники громад із Рівенщини, Тернопілля. Словом, контакти і безпосередні знайомства упродовж фестивального дійства стали таким собі супроводом і гарною нагодою для налагодження співпраці і взаємодії. Можливо, не одразу і не завтра, але післязавтра якраз-таки й можливо.

Ще одна деталь, на яку варто звернути увагу багатьом грома-

дам Житомирщини. Гришківська громада дуже вдало використовує краєзнавчу спадщину села Гальчин як майданчик для «Білого борщу і не тільки» І ніхто у Гришківцях не ремствує, не бідається, не гнівається на те, що адміністративний центр громади, відрядивши потужний фестиваль у село за 14 кілометрів, щось там начебто втрачає. Ні, через фестиваль у Гальчині Гришківська громада якраз-таки здобуває, примножує і зміцнює свій авторитет. Причому не лише у масштабах Житомирщини, але й набагато далі і глибше. У Гришківцях таки зуміли, вловили чи то навіть і спіймали птицю фестивального щастя. І зупинитися на досягнутому, схоже, тут не збираються. Це похвально і водночас повчально.

Вчора нам допомагав «Дім ветеранів»

Наталка Рісич

11 вересня до Романова завітали активісти-волонтери громадського об'єднання «Дім ветеранів», яке очолює відома волонтерка з Житомира Юлія Толмачова.

Мета приїзду до Романівської громади житомирських активістів – допомогти із психологічною і особливо із юридичною підтримкою романівським ветеранам, сім'ям загиблих воїнів-героїв, а також тим родинам, чий сини, брати чи чоловіки поки що вважаються зниклими безвісти. На початку зустрічі Юлія Толмачова, яка очолювала мобільну групу з надання допомоги ветеранам війни і сім'ям загиблих воїнів, зазначила, що сьогодні юридична та психологічна підтримка для ветеранів, для родин загиблих і зниклих безвісти захисників України є вкрай важливою і затребуваною. Багатющий досвід консультативної допомоги дозволяє Юлії зробити висновок про те, що у кожній громаді формується свій варіант ветеранської політики. Адже фахівці із супроводу ветеранів у кожній громаді мають різний досвід роботи у сфері соціального захисту населення. Подекуди таких досвідчених і відповідальних за кожен крок своєї роботи працівників відверто не вистачає. Тому допомога саме досвідчених

юристів, військових психологів для кожної із громад буде незайвою.

Разом із Юлією Толмачовою до Романова прибули працівники центру ветеранського розвитку Андрій Бродський, юрист-адвокат, що спеціалізується на юридичних питаннях супроводу ветеранів російсько-української війни Сергій Дубок, практичні психологи Наталка Гебріч та Олена Копійченко. Кожен із прибулих одразу ж поринув у вир

зустрічей, конкретних запитань, проблемних ситуацій, з якими зустрічаються у своїх щоденних клопотах ветерани, члени сімей загиблих захисників України. Із 14-ї до 17-ї години тривали зустрічі, консультації, в ході яких романівчани отримували справді фахові поради щодо подальшої поведінки у ситуаціях, коли бюрократичні процедури мають негативний вплив і створюють додаткові проблеми для ветеранів війни.

Водночас психологи працювали із усіма людьми, хто прибув того дня на зустріч із членами мобільної бригади. Поради, конкретні методики, прийоми психологічного розвантаження, які пролунали у ході такого собі сеансу юридичної і психологічної підтримки у стінах Романівської селищної ради, однозначно допоможуть тим, хто звернувся і зміг поспілкуватися із психологами і юрисконсультами.

На завершення заходу гості запропонували невеличкий сеанс VR-терапії. За допомогою так званих vr-окулярів, якими оснащений шолом віртуальної реальності, людина потрапляє у спеціальне 3D-середовище, яке й справляє певний терапевтичний ефект.

Звісно, один чи два таких сеанси не зможуть суттєвим чином вплинути на покращення психологічного стану людини, однак повторення подібних процедур упродовж декади-півтори створює видимий і відчутний ефект покращення психологічного самопочуття пацієнта.

Такі й подібні відвідування дають неабиякий помітний ефект. Насамперед для живих (хоча й неабияк вражених війною) ветеранів російсько-української війни. Важливий сам імпульс уваги, а тим паче підказка чи консультація, яка допоможе пришвидшити вирішення певних проблем чи раніше не вирішених питань. Зрештою, подібні зустрічі у подальшому матимуть системний характер, а про те, як і коли вони відбуватимуться, ветеранське середовище Романівщини буде заздалегідь оповіщене.

З'явилося рішення суду, але ліцей у громаді все ж таки буде

Віктор Радчук

Відгомін події, яка сталася 3 вересня 2026-го року у Житомирі, у Романові не стихає і не вгамовується й досі.

Йдеться про рішення Житомирського окружного адміністративного суду у справі за позовом жительки села Романівки до Романівської селищної ради. Якраз 3 вересня суд задовольнив позов громадянки Наталії Лугової до Романівської селищної ради і визнав протиправним та скасував рішення 70-ї сесії Романівської селищної ради від 29 серпня 2025 року «Про затвердження Плану трансформації мережі закладів загальної середньої освіти Романівської селищної ради на 2024-2027 роки в новій редакції». Якщо не вдаватися до викладу аргументації та обґрунтування судового рішення, а це 17 сторінок доволі прісного і специфічного тексту, то все зводиться до простого висновку: торішнє рішення сесії і доволі ґрунтовна, складна, затратна і клопітка робота з підготовки до його ухвалення пішли нанівець, і питання про утворення у Романівській територіальній громаді академічного ліцею із профільним навчанням у 10-12-х класах начебто зависло у повітрі. Якщо точніше, то рішення Житомирського адміністративного суду створило таку казуїстичну колізію, якої не знала жодна громада не лише у Житомирській області, але й в межах усієї України.

Можна лише уявити, якої словесної еквілібристики довелося застосувати у суді, аби довести, що півтора десятка батьківських зборів, нарад, консультацій, круглих столів, методичних мостів, громадських слухань і громадських обговорень на теми: «Що передбачає і як відбуватиметься трансформація мережі закладів загальної середньої освіти у Романівській громаді» або «Профільна освіта у Романівській громаді: якою її бачите ви?» були марними і нічого, по суті, громаді не сповістили. Це при тому, що багато сотень (!) жителів з усіх сіл та селищ Романівської громади все ж таки мали змогу ознайомитися із усіма варіантами трансформації мережі загальноосвітніх закладів Романівської селищної ради. Жодна громада в Житомирській області не проводила стільки публічних заходів із залученням кращих науковців області, експертів широко відомого в Україні швейцарсько-українського проекту DECIDE з метою пояснення основних вимог законодавства України стосовно реформи ланки старшої школи. Цікаво, що у селі Романівці, звідки ще в грудні 2025-го року надійшла заява до суду з позовом до Романівської селищної ради, неодноразово проходили заходи із ознайомлення, роз'яснення, інформування місцевих жителів стосовно змісту трансформації закладів загальної середньої освіти включно із зазначенням намірів створення на базі Романівського ліцею № 2 академічного ліцею із профільним навчанням Романівської селищної ради. Те, що жителі Романівки під час таких заходів погоджувалися із тим, що створення академічного ліцею у Романівській селищній раді не викликає сумнівів і заперечень, сьогодні загальновідомо. Але ті ж самі жителі Романівки не хотіли, аби академічний ліцей із профільним навчанням було створено на базі Романівського ліцею № 2, розташованому у їхньому селі. Романівська селищна рада у ході багаторазових зібрань, обговорень, інформувань, консультацій, круглих столів, на сторінках пресових видань, на ресурсах інтернет-видань наполягала на законодавчих вимогах привести мережу закладів освіти у відповідність до нововведень у законодавстві із ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ

СТВОРЕННЯ У ГРОМАДІ АКАДЕМІЧНОГО ЛІЦЕЮ. При цьому неодноразово вказувалося, пояснювалося і доводилося, що альтернатив щодо прийняття будь-якого іншого рішення стосовно створення академічного ліцею у селі Романівці наразі немає. Цікаво, що у судовому рішенні від 3 вересня 2026-го року декілька разів згадується про необхідність **дотримання балансу** між будь-якими несприятливими наслідками для прав, свобод та інтересів окремої особи і цілями, на досягнення яких спрямоване рішення Романівської селищної ради (про план трансформації мережі закладів освіти).

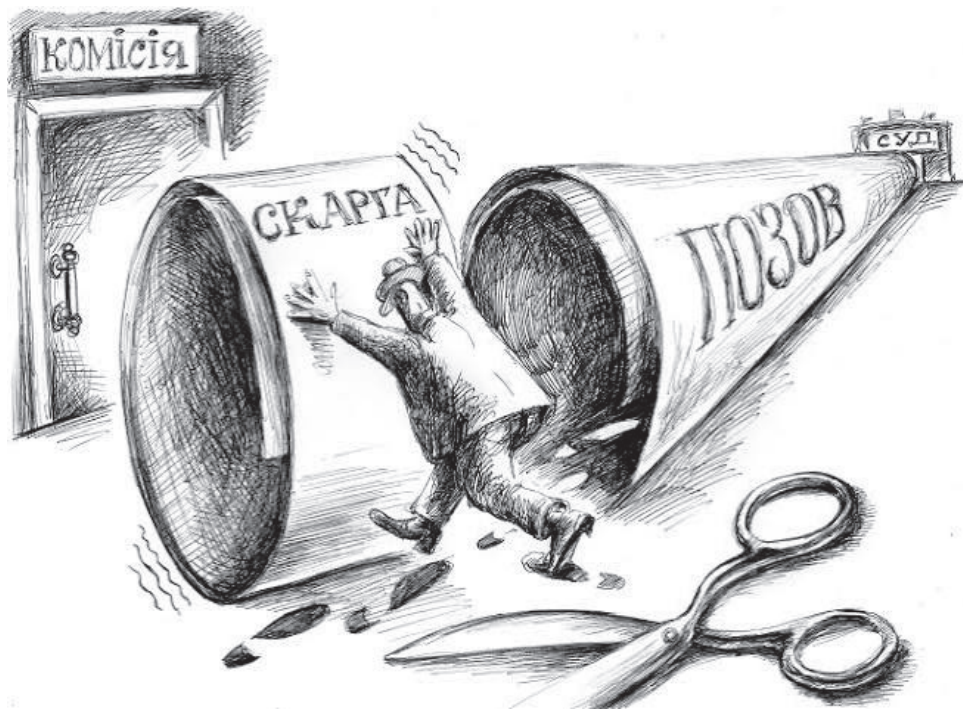
Зрозуміло, що створення академічного ліцею із профільним навчанням у селі Романівці зустрічає незгоду батьківської громади у селищі Романів, а тим паче батьків, наприклад, із Биківки, Червоних Хаток, Ольшанки, Старочуднівської Гути і т. п., оскільки відстань для підвозу майбутніх ліцейців 10-12-х класів до Романівки збільшується на 7 кілометрів. У разі створення академічного ліцею із профільним навчанням у селищі Романів (для чого немає жодних матеріальних і ресурсних передумов) відстань для підвозу збільшиться (також на 7 кілометрів) для ліцейців із Хижинців, Врублівки, Романівки, Каменя, Булдичева, Гордіївки і т. п. Тому питання про варіанти пошуку **балансу і альтернатив** створення академічного ліцею із профільним навчанням у Романівській селищній раді мало

бути (і сьогодні також) головним орієнтиром і вирішальним аргументом у ситуації, яка склалася у Романівській територіальній громаді.

Тепер про те, як сприймається рішення Житомирського адміністративного суду від 3 вересня 2026-го року у середовищі Романівської територіальної громади. Звісно, воно спричинило і продовжує чинити певний вплив на утворення у Романівській селищній раді академічного ліцею із профільним навчанням. Звісно ж, найпершим винуватцем такого деструктиву буде оголошено Романівську селищну раду, яка начебто не зуміла належним чином переконати населення громади у тому, що єдиною альтернативою у нинішній ситуації є все ж таки створення академічного ліцею із профільним навчанням на базі Романівського ліцею № 2 (с. Романівка). До речі, якраз про такий варіант створення ліцею і йшлося під час сесії Романівської селищної ради від 27 серпня 2026-го року. Отже, відтепер Романівською селищною радою ухвалене нове рішення, яким передбачена конкретна реорганізація Романівського ліцею № 2 у ліцей II типу Романівської селищної ради. Із 1 вересня 2027-го року у Романівці навчатимуться ліцейці базової середньої і профільної школи із 5-го по 12-й клас. Здавалося б, знайдене конструктивне, компромісне і наразі безальтернативне рішення, яке дозволить розпочати певні підготовчі процеси до перетворення Романівського

ліцею № 2 у ліцей II типу Романівської селищної ради. Передовсім йдеться про цілий комплекс заходів із оснащення і модернізації навчальної бази майбутнього ліцею. Для цього держава передбачає виділення значних коштів, а Романівська селищна рада докладає певних зусиль, аби доповнити державне фінансування додатковим фінансуванням із інших (позабюджетних) джерел.

Сьогодні оголошений конкурс на заміщення вакантної посади директора Романівського ліцею № 2, на долю якого випаде нелегка ноша координувати і спрямовувати процес модернізації і переоснащення навчальної бази майбутнього ліцею II типу із профільним навчанням Романівської селищної ради. Водночас питання про деструктив у середовищі громадської думки, про чутки, про розмови на кшталт «ліцею з профільним навчанням у Романівській громаді все одно не буде» продовжуються і донині. Звісно, що інформація про чергове (вже друге) судове рішення, яке скасовує попередні рішення сесій Романівської селищної ради, у Романові жваво обговорюється на рівні чуток, роздумів і висловлювань особистого характеру. Зрозуміло, місцева влада у Романові знову і вкотре має докласти справді титанічних зусиль, аби довести до свідомості УСІЄІ Романівської територіальної громади, що ліцей із профільним навчанням у 10-12-х класах із 1 вересня 2027-го року неодмінно працюватиме. Кращі випускники 9-х класів усіх навчальних закладів Романівської селищної ради матимуть змогу у 2027-му році продовжити навчання у себе вдома – у ліцеї Романівської селищної ради. Для цього є і будуть створені усі належні передумови щодо підвезення ліцейців, укомплектування майбутнього ліцею належним складом педагогічних працівників і т. п. Цілком можливо, що упродовж 2026/2027 навчального року стане питання стосовно облаштування у Романівці закладу для проживання ліцейців із найвіддаленіших сіл громади. Безумовно, частина випускників дев'ятикласників зразка 2027-го року вирішить продовжувати подальше навчання у закладах поза межами Романівської територіальної громади. Хтось обере варіант вступу до коледжів і ліцейів у Житомирі, Бердичеві, Звягелі і т. п. Однак Романівська громада має всі передумови для створення у себе вдома навчального закладу рівня старшої школи, потрапити до якого повинно стати престижною метою і варіантом найзручнішої освітньої траєкторії для дітей нашої громади. І таким шансом ми маємо нарешті скористатися.

Пошук «Енергії змін» розпочинаємо у середовищі молодих

Віктор Першко

У п'ятницю, 11 вересня, на Виспі відбувся молодіжний збір «Вільні серця. Енергія змін».

Якщо говорити про організаторів дійства, то його душею і потужним двигуном стали працівники гуманітарного відділу Романівської селищної ради. Водночас неабияку роль в організації та проведенні молодіжної тусовки відіграла й молодіжна рада, яка поступово, хоча, можливо, й не так швидко, як того хотілося б, набирає оборотів активності і дієвості. Втім, це тема окремої розмови, яку неодмінно треба розпочинати, а згодом – активно підтримувати. Адже неважко зробити висновок про те, що динамічно і потужно пришвидшити процес розвитку Романівської територіальної громади можна за умови залучення молоді до усіх без винятку процесів, галузей чи проєктів.

Стосовно перебігу подій під час молодіжного заходу «Вільні серця. Енергія змін», який відбувався на острові Виспа. Якщо бути точним, то сюди 11 вересня фактично злетілася вся учнівська молодь Романівської громади. Так, вони ще зовсім юні, у них поки що відсутні навіть уявлення про майбутнє доросле життя, але якраз вони потребують спілкування, контактів і комунікації. Причому не онлайн чи дистанційного варіанту спілкування, а в ході безпосередніх контактів. Ось у чому і полягав задум форуму «Вільні серця. Енергія

змін». Дехто у Романові вже встиг висловити песимістичні оцінки тому дійству, що проходило на Виспі 11 вересня. Мовляв, діти погралися, поспівали, пошуміли й погломоніли, як хотіли і як могли, та й що із того толку? Але задля спілкування, задля можливості когось побачити і себе показати якраз і варто організовувати і влаштовувати такі і подібні заходи.

Цілком доречно і потрібно врахувати ті закиди, зауваження, які пролунали у Романові 11 вересня, а потім – і в наступні дні. Але якщо лунає критика, то мають бути і пропозиції щодо того, як поліпшити, вдосконалити і взагалі – як розврушити і

активізувати молодь Романівської громади. Тим паче, що молодь, яку вже не можна активізувати через школу, через педагогів чи навіть через працівників гуманітарного відділу, у громаді все ж таки є, і її таки чимало. І якщо ми думаємо і справді шукаємо джерела енергії змін, то треба повернути голову у бік людей, яким вже 25, 30 чи навіть і 35 років. Вже наступний захід чи молодіжна тусовка (навіть у вигляді чергового засідання молодіжної ради) мають відбуватися якнайшвидше. Бо час не чекає. Бо час і динаміка життя запитують нас, як нам бути далі. Шукати правду у світі, сподіватися на вже досвідчених і успішних аксакалів Романів-

ської громади все ще можна, але наскільки довго можна ховатися за спинами старшого покоління? Як показує досвід інших країн (і навіть ситуація у деяких громадах Житомирщини), до активного життя у громаді мають долучатися молоді люди, яким вже виповнилося 20, 25 чи 30 років. Наприклад досвід революціонерів і реформаторів минулих епох у цьому сенсі більш ніж показовий – неважко перекоонатися, що молодь у свої 18-25 років ще сто років тому вміла керувати, здобувати перемоги і оповивати славою свої імена. Нинішньому поколінню молодих і завзятих українців випала доля захищати і виборювати зі зброєю у руках свободу, волю і незалежність для нашого народу і нашої країни. І якраз тому молоде покоління, яке вірить, яке не втрачає надії і сподівань у краще майбуття всієї України, має бути активнішим, дієвішим і тому – відповідальнішим. Звісно ж, із Романова чи із будь-якого села Романівської селищної ради можна кудись поїхати. Комусь прийшов час навчатися, здобувати фах чи навіть просто подивитися на світ ширшими очима. Аби перекоонатися, чи насправді слова про те, що у Романові для молоді місця не залишилося, звучать як вирок, або ж це просто недолугі перебільшення. Але ж не варто забувати давно відомі народні вислови про те, що вдома таки краще. Про те, що тут, на Романівщині, можна чогось досягти, щось започатковувати і навіть бути успішним. Не гірше, аніж у Житомирі чи деінде на чужині, де нас не зовсім і чекають.

Зрештою, нинішня ситуація в Україні все більше засвідчує про те, що ми приречені на перемогу. На розвиток, на відродження і на щастя. Інакшого виходу у нас немає.

Режим економії: на чому хочуть заощадити урядовці, і що буде з соціальними виплатами?

Прем'єр-міністр України анонсував режим жорсткої економії бюджетних коштів, які не йдуть на потреби оборони.

За словами Сергія Корецького, заощаджувати планують і під час планування бюджету на 2027 рік. Чи вплине це на соціальні виплати – дізнався Центр громадського моніторингу та контролю.

Жорстка економія

Український уряд запроваджує режим жорсткої економії бюджетних коштів, аби знайти гроші на захист країни. Про це під час виступу у Верховній Раді заявив Прем'єр-міністр України. «За результатами ми вже знайшли 70 мільярдів економії, які в повному обсязі будуть спрямовані на потреби оборони», – наголосив Сергій Корецький.

Глава уряду також розповів, що принцип максимальної економії стосуватиметься і державного бюджету на наступний рік. «Під час підготовки бюджету на 27-й рік ми також маємо виходити з принципу максимальної економії кожної бюджетної

гривні. Прошу депутатів активно долучитися до процесу формування бюджету на 27-й рік», – з такими словами до парламенту звернувся Сергій Корецький.

Раніше стало відомо про проблеми з фінансуванням Сил оборони. За оцінкою глави відомства Євгенія Хмари, дефіцит становить близько 27 мільярдів доларів.

Доля соцвиплат

За словами Корецького, політика економії не вплине на бюджетні виплати: всі соціальні зобов'язання перед громадянами держава виконає. «Таким чином, щодо пенсій, зарплат – проблем не буде», – додав він.

Уряд не має можливості урізати пенсії чи зарплати, пояснив в інтерв'ю агентству «УНІАН» член Економічного дискусійного клубу Олег Пендзин. «Коли ми з вами говоримо про соціальні видатки, треба розуміти, що вони фінансуються завдяки макрофінансовій допомозі. Якщо джерело фінансування – макроекономічна допомога наших партнерів, то скільки б ви там не урізали, все одно ті гроші використати на безпеку й оборону не можна», – наголосив він.

Наразі бюджет нашої держави залежить від зовнішньої підтримки. Економіст Богдан Данилишин у колонці для «РБК-Україна» попередив, що бюджетна рівновага держави значною мірою тримається на іноземних грантах, а не на власних доходах. До кінця цього року Україна може отримати 12,7 мільярда доларів міжнародної підтримки, і ці кошти прив'язані до конкретних законів, які має ухвалити парламент.

Закони на паузі

Українські парламентарі не спромоглися ухвалити низку важливих законів. Насамперед йдеться про законопроекти

№15460 і №16051-1 про внесення змін до Податкового та Митного кодексів. Це ініціативи про оподаткування міжнародних посилок, дешевших за 150 євро, та про запровадження європейської системи оподаткування електронної комерції. Обидва документи є умовою для отримання міжнародної допомоги, і те, що Верховна Рада не збрала достатньо голосів, означає паузу в наданні цієї допомоги.

Міністр фінансів Сергій Марченко відвідав засідання комітету Верховної Ради з питань фінансів, податкової та митної політики, де відверто заявив: через затримку міжнародної допомоги Україна почала вимушено обмежувати державні видатки. «Будуть надходити доходи – ми передусім фінансуємо сектор безпеки і оборони. Далі як тільки у нас з'являються джерела фінансування, ми фінансуємо всі інші видатки. Це стосуватиметься не тільки державного бюджету, це стосуватиметься усіх бюджетів, в тому числі і місцевих. Будь-які програми капітального будівництва й інші фактично будуть призупинені», – попередив він. За словами міністра фінансів, соціальних видатків обмеження поки що не стосуються. Він висловив сподівання, що до цього не дійде. «Ми дійшли до межі, і немає пояснень, чому ми в цей складний період не можемо проголосувати ці законопроекти, розуміючи ціну питання», – наголосив чиновник.

Як планують заощадити

Уряд планує не лише заощаджувати, щоб зібрати кошти для Сил оборони, а й переглянути видатки оборонного відомства. Провести аудит хочуть протягом місяця, щоб забезпечити якомога ефективніше використання бюджетних коштів. «Безумовно, ми будемо аналізувати, вивчати кожну

гривню, але війна суттєво змінюється, війна суттєво дорожчає, це реальність, повинні реагувати на ці виклики», – розповів прем'єр-міністр.

На яких видатках може зекономити держава? Деякі версії вже озвучили експерти. Зокрема, на думку члена Економічного дискусійного клубу Олега Пендзина, найімовірніше, урізатимуть загальні програми на кшталт «Національного кешбеку» та капітальні видатки по міністерствах. «Це може зачепити ті видатки, які стосуються загальних програм, які фінансувалися з резервного фонду. Що можна на сьогоднішній момент скоротити? Напевно, український кешбек вони будуть скорочувати, тому що, як на мене, це абсолютно непотрібні видатки, пов'язані з резервним фондом. Напевно, вони можуть переглянути якісь капітальні видатки по міністерствах і відомствах, які сьогодні можуть почекаати», – прогнозує економіст.

Раніше голова податкового комітету Верховної Ради Данило Гетманцев теж пропонував переглянути державні видатки. І, за його версією, кандидаткою на скорочення також була програма «Національний кешбек». «Ефект для зростання ВВП від кешбеку становить 0,10% – це в межах статистичної помилки. Це була популістська помилка, від якої треба відмовитися, а кошти спрямувати на кредитування "5-7-9%", – заявив він.

Програму «Національний кешбек» свого часу запроваджували як державну підтримку громадян за купівлю українських товарів із поверненням частини витрачених коштів. Зняти нараховані гроші готівкою було не можна, однак їх дозволялося витратити на комунальні послуги, ліки, книги, донати для ЗСУ або інші українські товари.

Дводенний матч у Романові завершився нічиєю

Віктор Єрофєєв

Ніхто не міг передбачити, що матч четвертого туру футбольного чемпіонату України серед аматорських команд у Романові триватиме аж два дні.

Згідно з календарем чемпіонату гості із ФК «Борщів» (Тернопільська область) мали прибути до Романова 12 вересня із таким розрахунком, щоб вже о 13:00 вийти на поле стадіону Романівської ДЮСШ. До бойового матчу із тернопільцями приготувалися і фани FC «VIVAD», оскільки роль дванадцятого гравця того дня вбачалась особливо відповідальною.

Воно ще зранку 12-го вересня було зрозуміло, що суботній день для українців стане дуже складним. Нашестя ворожих дронів, що нависли над майже двома десятками громад Житомирщини, було небачено інтенсивним. Сигнал тривоги, що пролунав ще зранку, ніхто не скасовував ні в обід, ні по обіді. Футболісти FC «VIVAD» разом із гостями із Тернопільщини терпляче чекали відбою, але до сьомої вечора, коли матч у Романові ще можна було розпочинати, тривогу так ніхто і не скасував. Тому рішення про

перенесення матчу на 10 годину ранку в неділю, 13-го вересня, було не лише вимушеним, але й єдино правильним із усіх можливих варіантів. Хоча й зранку 13-го вересня у небі Житомирщини спокою не побільшало, проте матч між романівською командою і суперниками із Борщєва все ж таки розпочався. Слід зауважити, що суботнє сидіння та очікування можливості виходу на футбольне поле зіграли із гравцями обох команд невеселий жарт.

У неділю, 13-го вересня, гра на стадіоні Романівської ДЮСШ розпочалася під диктовку господарів стадіону. Футболісти FC «VIVAD», як і очікувалось, більше атакували ворота суперників, а ті, звісно ж, чекали шансу на контратаку. І сталося-таки диво: на 16-й хвилині першого тайму

перший (і фактично єдиний) удар у бік воріт господарів досяг мети. Цілком можливо, що борщівські футболісти і самі не очікували такої удачі, яка полягала у тому, що суперник, який у гостях першим відкриває рахунок, отримує, по суті, подвійну перевагу на увесь перебіг подій у поєдинку. Романівчани і після пропущеного м'яча не розгубились і не зупинились, а продовжували атакувати ворота борщівської дружини. Однак до завершення першого тайму ніхто із футболістів жодної із команд так ворота і не вразив. Тому на старт другої половини гри «VIVAD» вийшов ще більш зосередженим і водночас – зорієнтованим лише на перемогу. Хоча для цього спочатку варто було зрівняти рахунок у матчі, а вже потім прагнути досягти

максимального результату. Атаки романівчан були масованими, хоча захист ФК «Борщів» також був на злеті максимальної уваги до гравців нападу господарів поля. І лише на 55-й хвилині гри капітан FC «VIVAD» Богдан Мосійчук забиває свій черговий гол у чемпіонаті, підкріпивши настрій вболівальників і націливши своїх побратимів на подальший штурм воріт суперників. Тернополяни особливої трагедії від пропущеного гола не робили, хоча тактику своєї гри дещо відкорегували. Ба більше, у деяких епізодах гри гості включали подвійні швидкості і намагалися вразити ворота романівчан. Проте ні у романівчан, ні у команди із Борщєва сил на ще один м'яч так і не вистачило. **У підсумку нічия 1:1, яку можна назвати бойовою. «VIVAD» здобуває одне очко і має у своєму активі таких турнірних балів аж сім. Яке місце у турнірній таблиці «аматорського» чемпіонату займатимуть наші земляки після завершення четвертого туру, стало відомо вже пізно ввечері 13-го вересня. Отже, лідером західної групи після 4-х турів залишається «Колос» із Полонного, який має стовідсотковий результат (виграв усі матчі). Романівський «VIVAD» разом із футболістами Костополя ділить 2-3 місця, оскільки в обох команд сьогодні по 7 очок. Але четвертий тур – це якраз завершення лише стартової частини**

чемпіонату, і попереду буде ще дуже й дуже багато цікавих епізодів та ситуацій у ході подальшої боротьби.

Щодо майбутніх побачень, то наступна середа, 16 вересня, стане днем проведення матчів 1/8 розіграшу кубка асоціації аматорського футболу України. Ті команди, які не беруть участі у кубковому марафоні, відпочиватимуть від футболу, оскільки 19 і 20 вересня футбольних матчів у аматорському чемпіонаті України через кубкову паузу не передбачено. **Наступний, 5-й, тур чемпіонату України серед аматорів відбудеться 26 і 27 вересня, а романівська команда якраз у неділю, 27 вересня, поїде на побачення із футболістами ФК «Миколаїв» на Львівщину.** Миколаївці поки що на шостому місці із 5-ма турнірними очками і прагнуть вище після матчу із чемпіоном Житомирщини. Футболісти і керівництво FC «VIVAD» прекрасно знають наміри суперника і тому готують львів'янам рецепт романівського опору. А вже як воно буде, побачимо.

Наступну гру аматорської першості України «відавці» на своєму стадіоні проведуть аж за місяць – вже 17 жовтня. Проте, за нинішніми мірками, це вже далеко майбуття, до якого нам усім треба прагнути дочекатися. Але ми сподіваємось і віримо. Тому – до побачення у жовтні!

Відтепер у ліцеях можуть з'явитися команди супроводу і асистенти учня

Віктор Першко

Батьківська аудиторія після початку нового навчального року довідалась, що навчально-освітньою новацією із 1 вересня 2026-го року стало харчування учнів усіх класів у навчальному закладі.

Певного захоплення така новина в Україні не викликала, бо багато хто розуміє ті труднощі і наслідки, які покличе за собою початок нового порядку харчування учнів. Наприклад у містах, де кількість учнів у більшості ліцеїв обчислюється багатьма сотнями осіб, нова система харчування призвела до затримки навчального процесу майже на годину часу. Адже для того, щоб нагодувати 300 чи 400 дітей, знадобиться лише дві перерви по 20 хвилин, а вже щоб у їдальні ліцею поїли 600, 700 чи навіть 900 ліцеїстів, треба запровадити ще дві такі ж великі перерви. Тому й сидять у школі діти довше, ніж завжди. Хоча ні уроків, ні предметів для вивчення у ліцеях не побільшало.

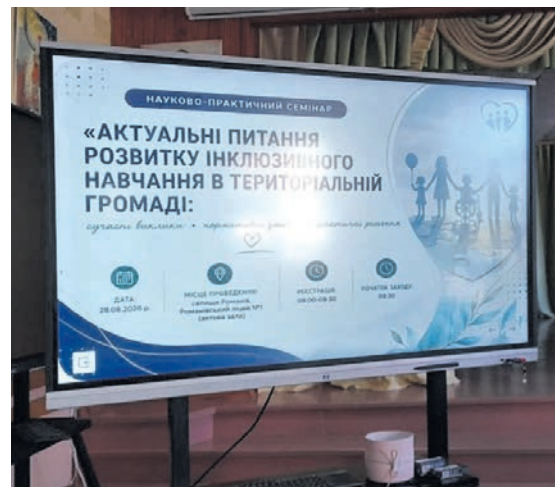
Але цьогогоріч новий навчальний розпочався ще однією низкою новацій. Стосуються вони інклюзивного навчання у наших навчальних закладах. Інклюзія – система навчання дітей із осо-

бливими освітніми потребами. Раніше діти із особливими потребами навчалися в інтернатах кількох профілів і видів або ж у спецшколах, санаторних школах і т. п. Сьогодні Україна вже вкотре сповідує європейські підходи, де інтернатів і всіяких спецшкіл або ж дуже мало, або ж і взагалі немає. В Україні ще років з десять тому розпочалася кампанія зі скорочення інтернатних установ для дітей із особливими освітніми потребами. Натомість, аби на місцях, куди діти із особливими потребами підуть навчатися, утворили опорні заклади – інклюзивно-ресурсні центри (ІРЦ). У 2026/2027 навчальному році запроваджується і новий порядок організації інклюзивного навчання у школах України. Проте, які новації передбачені таким порядком, учителям фактично усіх навчальних закладів було доведено під час спеціальних вла-

штованих семінарів, методичних нарад тощо. Однак батьківська громада, так само як і громадськість Романівщини загалом, про новації у сфері інклюзії знає небагато. Зрозуміло, що інклюзивне навчання не настільки звучна у народі проблема, як, наприклад харчування учнів, але все ж таки – це цікаво.

Виявилось, що ще у лютому 2026-го року Кабмін України видав Постанову «Про внесення змін до Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти». Із 1 серпня документ набрав законодавчої сили і вступив у дію. **Які новації стосовно інклюзії у навчальних закладах України запроваджуються вже із початком нового 2026/2027 навчального року? Відтепер для учнів із особливими освітніми потребами, які відчувають труднощі і потребують підтримки**

в освітньому процесі, керівник (директор) навчального закладу створює команду психолого-педагогічного супроводу (**далі – команда супроводу**). Склад такої команди також передбачений відповідним положенням. Із нового навчального року для дітей, які потребують спеціалізованої освітньої підтримки (інклюзії), складається індивідуальна програма розвитку. Її якраз і розробляє команда супроводу. У ході освітньої підтримки відтепер чітко розрізняють два види послуг: психологічно-розвиткові і корекційно-розвиткові. Надавати такі послуги мають право практичні психологи або ж працівники, які мають відповідні кваліфікаційно-професійні навички у сфері спеціальної освіти. В ході навчального процесу супроводжувати учня із особливими освітніми потребами має асистент вчителя або ж і асистент учня.

Посада «асистент учня» у нашому законодавстві з'явилася вперше. До речі, асистентом учня може бути один із його батьків або ж соціальний робітник, що пройшов відповідне навчання, або ж особа, визначена батьками, яка також проходить відповідне навчання. У ході навчального процесу для учнів із особливими потребами передбачені адаптація чи модифікація змісту навчальних планів і програм. Зрозуміло, що це запровадження зумовлене вимогою забезпечення дитині із особливими потребами доступності освітнього процесу. Відтепер дитина, що навчалася в інклюзивному класі, після завершення такого навчання отримує документ про освіту загальноприйнятого зразка.

Усі перелічені новації у напрямі вдосконалення інклюзивного навчання у наших школах мають бути підкріплені низкою наказів, інструкцій, планів, висновків, які конкретизують, деталізують, регламентують весь вид діяльності команди супроводу, асистентів вчителя та учня. Особливу і визначальну роль у процесі організації і супроводу навчання дітей із особливими потребами відіграють інклюзивно-ресурсні центри (ІРЦ). Як правило, вони укомплектовані фахівцями найкращого кваліфікаційного рівня у сфері спеціальної освіти. **У Романові також створений і успішно працює ІРЦ Романівської селищної ради, який до сьогодні забезпечує системний кваліфікований супровід дітей із особливими освітніми потребами.**

Грибний сезон без ризику: як уникнути отруєння та вчасно розпізнати небезпеку

Осінь – традиційний сезон збирання грибів. Водночас саме в цей період зростає кількість отруєнь, які можуть мати тяжкі наслідки для здоров'я і навіть призвести до смерті.

За оперативними даними, за 6 місяців 2026 року в Україні було зареєстровано 18 осередків отруєння дикорослими грибами, в яких постраждала 21 людина, з них троє – діти. Найбільше випадків зареєстровано у Черкаській (5) та Київській (4) областях. Летальних випадків не було зареєстровано. За аналогічний період 2025 року було зареєстровано 22 осередки отруєння дикорослими грибами, в яких постраждало 34 людини, з яких 11 – діти. Найбільше випадків було зареєстровано у Черкаській (6), Чернівецькій (5) та Вінницькій (4) областях. Летальних випадків також не було зареєстровано.

У 2026 році на Житомирщині зареєстровано 1 випадок отруєння дикорослими грибами, із початком грибного сезону ризик зростає, тому закликаємо жителів області бути обережними та дотримуватися правил безпечного збирання і споживання грибів.

Чому люди отруюються грибами?

Найчастіше причиною стає помилкове визначення виду гриба. Наприклад, біду поганку нерідко плутають із печерицями, а несправжні опеньки зі справжніми.

Серед інших причин:

- збір грибів поблизу автошляхів, промислових підприємств або на забруднених територіях;
- вживання старих, пошкоджених чи підморожених грибів;
- порушення правил транспортування, зберігання та приготування;
- купівля грибів або готових страв з ними на стихійних ринках чи з рук.

Як розпізнати отруєння грибами?

Токсини грибів можуть уражати шлунково-кишковий тракт, нервову систему, серце, печінку та нирки. Симптоми можуть з'явитися як через 30 хвилин після вживання грибів, так і через кілька днів.

Основні ознаки:

- нудота та блювання;
- біль у животі;

- діарея;
- запаморочення;
- підвищення температури тіла;
- уповільнення пульсу;
- задуха;
- судоми;
- холодні руки та ноги;
- марення або галюцинації.

Що робити при підозрі на отруєння грибами?

- Негайно викликайте швидку допомогу за номером 103 або 112.
- Якщо людина при свідомості, промийте шлунок: дайте випити 1–2 літри теплої води та викликайте блювання.
- Дайте сорбент, наприклад активоване вугілля (1 таблетка на 10 кг маси тіла).

4 Забезпечте постраждалому спокій та давайте багато рідини для відновлення водно-сольового балансу.

5 За можливості збережіть залишки грибів або готової страви – це допоможе лікарям швидше встановити причину отруєння.

Хто перебуває у групі підвищеного ризику?

Особливо обережними слід бути:

- дітям до 12 років;
- вагітним і жінкам, які годують грудьми;
- людям похилого віку;
- людям із хронічними захворюваннями органів травлення.

Як запобігти отруєнню?

- Збирайте лише ті гриби, які добре знаєте.
- Не беріть надто молоді або перезрілі гриби.
- Не збирайте гриби біля доріг, підприємств та сміттезвалищ.
- Не куштуйте сирі гриби.
- Перевозьте їх у плетених кошиках, а не в пакетах.
- Готуйте гриби в день збору.
- Не купуйте гриби на стихійних ринках.
- Зберігайте сирі гриби та готові страви з них у холодильнику не довше 24 годин.
- Пам'ятайте: найбезпечніша альтернатива дикорослим грибам – культивовані печериці та гливи або продукція промислового виробництва, яка проходить контроль якості.

Бережіть себе та своїх близьких!

Джерело: ДУ «Житомирський ОЦКПХ»

Небезпека ботулізму: на які продукти звернути увагу

Домашня консервація, в'ялена та сушена риба, куплені з рук або зроблені вдома без належної стерилізації, можуть бути небезпечними для здоров'я.

Неможливо перевірити, чи вони були приготовані з дотриманням належних умов, а отже, такі продукти можуть містити токсин (ботулотоксин), який виділяє бактерія *Clostridium botulinum*.

Ця хвороба швидко прогресує і може призвести до смерті. У цьому матеріалі розповідаємо, як убезпечити себе та коли звертатися до лікаря.

ПРОДУКТИ, ЯКІ МОЖУТЬ БУТИ ДЖЕРЕЛОМ БОТУЛІЗМУ

Продукти, куплені на стихійних ринках, через соцмережі або з домашнього виробництва, можуть бути небезпечними. Особливо:

- сушена або в'ялена риба, особливо непатрана (з нутроцями);
- м'ясні, рибні, грибні чи овочеві консерви;
- продукти в здутий, пошкодженій або іржавій тарі;
- консерви зі зміненним запахом, смаком або зовнішнім виглядом.

НЕБЕЗПЕКА БОТУЛІЗМУ: НА ЯКІ ПРОДУКТИ ЗВЕРНУТИ УВАГУ

Якщо ви маєте сумніви щодо дотримання належних умов приготування та зберігання цих продуктів – не вживайте їх у їжу.

Для домашнього консервування використовуйте виключно автоклави: звичайна домашня стерилізація (в духовій шафі, обробка парою тощо) не здатна знищити спори ботулізму.

Розмноження збудника ботулізму у харчових продуктах не обов'язково супроводжується зміною їхнього кольору, запаху або смаку. Відсутність бомбажу (здуття кришки або металевої банки) також не є показником безпечності продукту.

КОЛИ ТРЕБА НЕГАЙНО ЗВЕРНУТИСЯ ДО ЛІКАРЯ

Симптоми отруєння можуть проявитися в період від 4 годин до 8 днів (найчастіше – між 12 та

36 годинами) після вживання продуктів, які можуть бути джерелом ботулізму. Одразу зверніться по медичну допомогу, якщо помітили у себе:

- виражену м'язову слабкість;
- утруднене дихання та ковтання;
- сухість у роті;
- погіршення зору: затумення, двоїння в очах або поява сітки перед очима;
- слабкість м'язів шиї та рук, яка поступово наростає.

Також можуть виникати блювання, діарея, закреп або здуття живота. При ботулізмі температура тіла зазвичай не підвищується.

Обов'язково повідомте лікаря, якщо ви вживали потенційно небезпечні продукти.

Джерело: ДУ «Житомирський ОЦКПХ МОЗ України»

Комбіновані вакцини в оновленому календарі щеплень: в чому їхні переваги?

Оновлений Календар профілактичних щеплень, який діє з 1 січня 2026 року, передбачає ширше використання сучасних комбінованих вакцин.

Такі вакцини захищають від кількох інфекцій одночасно, їх використовують у більшості країн ЄС.

В ЧОМУ ЇХНЯ ПЕРЕВАГА?

Менше уколів – одна ін'єкція замінює одразу кілька окремих щеплень, що значно знижує дискомфорт для дитини.

Менше візитів до медзакладу – схема стає компактною, батькам потрібно рідше приходити на вакцинацію.

Комплексний захист – дитина отримує захист від кількох інфекцій під час одного візиту та ін'єкції, у рекомендовані терміни, без затримок і перенесень.

Наприклад, у національному Календарі профілактичних ще-

плень з 2026 року комбіновану вакцину використовують під час вакцинації проти вірусного гепатиту В. Щеплення проводять у 2–4–6–18 місяців комбінованою вакциною замість окремих щеплень у 0–2–6 місяців. Це дозволяє використовувати сучасні комбіновані вакцини проти кількох інфекційних захворювань одночасно (АКДП+НіВ+ВГВ), що в результаті зменшує кількість ін'єкцій для дитини та кількість візитів до медзакладу.

Більше інформації зібрано у розділі Календар профілактичних щеплень 2026 на сайті Міністерства охорони здоров'я <https://bit.ly/3AKpbVO>

Проконсультуйтеся зі своїм педіатром чи сімейним лікарем щодо індивідуального графіку щеплень для дитини. Піклуйтеся про здоров'я близьких та рідних.

Джерело: ДУ «Житомирський ОЦКПХ МОЗ України»

Гороскоп на тиждень 16 вересня - 22 вересня

ОВЕН

Головне завдання тижня – навчитися розрізняти бажання діяти та необхідність негайно отримати результат.

ТЕЛЕЦЬ

З'являється шанс зрозуміти, які проблеми справді потребують розв'язання, а які були перебільшені емоціями.

БЛИЗНЮКИ

Люди з оточення викликають сильні емоції, які виявляють приховані проблеми. Фінансова сфера також вимагає уважності.

РАК

Події у професійній сфері змушують замислитися над тим, до якої вершини ви насправді прагнете дійти. Це гарний час для перегляду професійних планів.

ЛЕВ

Деякі ідеї, що з'явилися раніше, потребують практичного доопрацювання. Необов'язково одразу відмовлятися від задуманого.

ДІВА

Цими днями можуть з'явитися несподівані можливості, важлива інформація та нові напрями, однак разом із ними загостряться інші питання.

ТЕРЕЗИ

Несподівана розмова, випадково отримана інформація або раптова ідея можуть змінити подальші плани.

СКОРПІОН

Цей тиждень спонукає вас до активних дій та пошуку нових рішень. Особливу увагу варто приділити питанням кар'єри та стосунків із керівництвом.

СТРІЛЕЦЬ

Можуть виникнути нові обставини, пов'язані з грошима партнера, боргами, виплатами або спільними планами.

КОЗОРИГ

З'явиться можливість вийти за межі звичного кола, змінити плани, розпочати навчання або поглянути на своє життя з ширшої перспективи.

ВОДОЛІЙ

Важлива розмова, несподівана зустріч або нова пропозиція можуть змінити ваше уявлення про спільні плани.

РИБИ

Можливі приховані суперечності з колегами або невдоволення розподілом обов'язків. Ваші слова матимуть особливу силу.

Джерело: TCH

Смачного!

Конуси з лаваша з грибами та сиром

Інгредієнти на 6 конусів: 500 г печериць, 1 цибулина, 1 морквина, 150 г твердого сиру, 100 г йогурту білого густого, 2 зубчики часнику, 5 гілочок кропу, 3 круглих лавашів, 2–3 ст. л. олії для смаження, сіль та перець до смаку.

• Наріжте 500 г печериць та 1 цибулину дрібними кубиками. Моркву натріть на дрібній тертці.

• Розігрійте пательню з 2–3 ст. л. олії та обсмажте цибулю до прозорості. Додайте на пательню

також нарізані гриби та моркву і смажте ще 3–5 хвилин, помішуючи, до випаровування вологи з грибів та м'якості моркви.

• Перекладіть обсмажені гриби з овочами в миску й дайте їм трохи охолонути. Додайте натерті на середній тертці 150 г твердого сиру, 100 г густого йогурту, пропущені через прес 2 зубчики часнику і 5 гілочок дрібно нарізаного кропу. Посоліть та поперчіть до смаку, а потім ретельно перемішайте начинку.

• Кожен з трьох круглих лавашів розріжте навпіл (вийде 6 півкіл). На край кожного шматочка викладіть приблизно 2 ст. л. ароматної грибною начинки та скрутіть у щільний конус. Закуска готова до подачі одразу після формування.

ПОРАДА! Не промивайте печериці під проточною водою занадто довго, щоб вони не увібрали вологу, ніби губки. Краще швидко сполосніть та ретельно просушіть їх або ж ще краще – протріть вологою ганчіркою. Сухі грибочки краще обсмажувати і вийдуть смачнішими. Якщо крім грибів вам хочеться додати м'яса, то приготуйте лаваш з фаршем та кукурудзою, з додаванням зелені та спецій.

• Якщо краї лаваша розгортаються, їх легко можна зафіксувати, змастивши з внутрішньої сторони невеликою кількістю йогурту або крем-сиру та злегка притиснувши. Крім цього, лаваш можна змочити невеликою кількістю води та обсмажити буквально 30 секунд на гарячій пательні саме з боку цього шва.

Джерело: klopotenko.com

Куточок ГОРОДНИКА

Полуниця у вересні: як доглядати за старими кущами та посадити нові

Обрізка, підживлення, захист від кліща та інше.

Якщо у вас уже є стара плантація полуниці, яка щоліта родить, восени варто провести низку важливих заходів.

Восени в жодному разі не потрібно обрізати все листя. Старі кущі не встигнуть відроснути нове, а воно є природним щитом від зимових морозів. Бачите хворі чи пошкоджені листочки – акуратно виріжте їх секатором. Оскільки осінь тепер часто буває довгою й теплою, полуниця продовжує активно гнати вуса, витрачаючи на них купу енергії. Їх треба обов'язково обрізати. Так ви перенаправите сили рослини на формування квіткових бруньок для майбутнього врожаю, яким для нормального розвитку якраз потрібна прохолода близько 8-10 градусів.

Після цього грядку варто підживити. Багато хто за звичкою береться за золу, але вона розкислює ґрунт. Якщо у вас на ділянці й так лужна земля, як це часто буває на півдні чи сході, зола заблокує засвоєння заліза. Кущі почнуть жовтіти й хворіти на хлороз. Тому значно безпечніше взяти будь-яке якісне осіннє фосфорно-калійне добриво.

Зверніть увагу на самі кущі. Якщо вони ростуть уже кілька років, корені зазвичай трохи оголюються. Перед зимою такі рослини треба обережно підгорнути землею чи перегноем, але так, щоб не засипати «сердечко», – інакше кущ згниє.

Від хрущів коріння врятує «Антихрущ» або біопрепарат з боверією. А от сунічний кліщ вимагає правильного температурного вікна. Обробляти треба, поки надворі тепло: більшість акарицидів на кшталт «Вертімека» чи «Масаю» нормально працюють лише від +18 градусів. Якщо ж похолодало до +10...+15, самки шкідника ховаються глибоко в зародки листя й засинають. Хімія в таку погоду втрачає ефективність. І звісно, після обробки не садіть поруч молодшу розсаду, а інструменти при переході на чисті грядки краще змінити.

Щодо нової посадки, то через зміни клімату час висадки змістився на вересень і навіть жовтень. Варто орієнтуватися на погоду, а не на календар:

кущам потрібен час, щоб пустити коріння до серйозних заморозків.

Полуниця найщедріше плодоносить перші три-чотири роки, а потім ягоди дрібнішають, тож плантації треба регулярно оновлювати. Найкраще вона росте на сонці у легкому ґрунті. Якщо у вас низина й є ризик застою води, садіть на високі гребені, а на вітряних схилах рослини варто вкривати на зиму.

Найпростіше купити розсаду в контейнерах, яка приживається чудово без зайвого клопоту. Якщо ж берете звичайні саджанці з відкритим коренем, не тримайте їх довго у відрі з водою – коріння швидко задихнеться. Краще обмотайте його вологою ганчіркою й покладіть у пакет.

Довге коріння перед висадкою обов'язково підріжте секатором десь до 8-10 сантиметрів, щоб воно не загиналося в ямі. Перед тим корінці добре б замочити у «Корневіні» чи «Триходерміні». А от від дідівського методу з марганцівкою краще відмовитись: вона часто залишає хімічні опіки на свіжих зрізах, що тільки гальмує приживання.

І не садіть густо! Між кущами залишайте 20 сантиметрів, а між рядами – всі 70 або 80. В одну лунку йде лише одна рослина, інакше вони швидко почнуть душити одна одну. Саджайте так, щоб «сердечко» було чітко на рівні землі, бо заглиблена брунька випріє.

Щойно висаджену полуницю корисно полити розчином бурштинової кислоти з розрахунку 2 грами на відро – це м'яко стимулює кореневу систему. А от подальший полив повністю залежить від погоди. Якщо осінь суха й тепла – поливайте двічі-тричі на тиждень, замульчуйте землю торфом від пересихання. Але якщо йдуть дощі й стоїть холод, зайва вода перетворить грядку на болото, де коріння згниє під тією ж мульчею.

Десь через три тижні, коли кушечки добре вкоріняться і земля ще не промерзне, дайте їм фосфорно-калійне добриво. Чистий азот зараз не потрібен: замість підготовки до сну рослина піде в ріст і взимку сильно постраждає від морозів.

Джерело: Ukr.Media

16 вересня середа	17 вересня четвер	18 вересня п'ятниця	19 вересня субота	20 вересня неділя	21 вересня понеділок	22 вересня вівторок
+ 10° + 22°	+ 13° + 23°	+ 13° + 21°	+ 15° + 23°	+ 14° + 22°	+ 12° + 16°	+ 10° + 14°
743 ТИСК, ММ	740 ТИСК, ММ	742 ТИСК, ММ	745 ТИСК, ММ	746 ТИСК, ММ	742 ТИСК, ММ	742 ТИСК, ММ

Цікаві факти про психологію людини

№ 1: Мозкова діяльність продовжується навіть тоді, коли ми відпочиваємо. У цей момент відбувається фільтрація того, що дійсно потрібно відкласти в пам'яті, а що прибрати про запас. Прокинувшись вранці, ви ніколи не забудете те, що дійсно важливо для вас, але і не згадаєте того, на чому не зупинили свою увагу вчора.

№ 2: Людина відчуває себе більш успішною та щасливою тільки тоді, коли її мозок чимось зайнятий. Ба більше, сіру речовину не цікавить монотонна робота – мова йде як раз про постійну метушню концентрації та перемикання з однієї роботи на іншу. Тільки в такі моменти людина відчуває себе щасливою.

№ 3: Дослідники довели, що якщо в юності людина вміла відмовлятися від того, чого сильно бажала, їй даються життєві випробування простіше та з мінімальними втратами.

№ 4: Для того щоб до чогось звикнути, необхідно трохи більше 2-х місяців, а точніше – 66 днів. Саме такий період знадобиться людині для того, щоб сформувати та довести до автоматизму будь-яку дію. Наприклад, якщо ви хочете перейти на правильне харчування, то вам може знадобитися трохи менше – приблизно 55 днів. А ось до спорту доведеться звикати довше – до 75 днів.

№ 5: Якщо ви думаєте, що можете мати безмежну кількість друзів, ви глибоко помиляєтесь. Виявляється, що людина за все своє життя може дружити до 150 разів.

№ 6: Якщо вас мучать кошмари по ночах, можливо, ви мерзнете уві сні. Науковий факт – чим холодніше в спальні, тим більше шансів побачити поганий сон.

№ 7: Кращим засобом від турбот, тривожності і стресу є читання. Це заняття надає більш швидкий ефект на організм. Дивно, але цей спосіб багатьох краще прийомом алкоголю, набагато ефективніше прогулянок, чаювання або прослуховування музики.

№ 8: У психології є принцип: чим більше очікувань з приводу якоїсь події, тим вище ймовірність нищівного розчарування. Більше чекаєш – менше отримуєш, менше чекаєш – більше отримуєш.

№ 9: Більшість людей у незнайомому місці тримається праворуч. Якщо ви не хочете бути в натовпі або простояти довго в черзі, то знаючи цей факт, сміливо йдіть ліворуч або займайте чергу, яка лівіше.

№ 10: Цікаво те, що хороші оцінки людина запам'ятовує у багато разів краще, ніж погані. З імовірністю 89% люди

згадають позначку «5» і лише 29% – оцінку «3». Як наслідок, здається, що оцінка була вище, ніж насправді.

№ 11: Цікаво, що судді в спорті карають частіше ті команди, форма яких чорного кольору. Це підтверджує статистика, яку ведуть НХЛ, ФІФА.

№ 12: Відомий факт, що жінки, перебуваючи в магазині одягу, більше акцентують увагу на полиці та вішалки, на яких панує безлад. Підсвідомо їм здається, що саме там перебуває щось краще, цікавіше.

№ 13: Цілу сферу психологічних факторів та прийомів використовують на собі магазини. Наприклад, повторювані товари на касі, акції та спеціальні цінники різних кольорів. Якщо на ціннику написати замість «Шкарпетки – 2 грн» – «АКЦІЯ! 5 пар шкарпеток – 10 грн», продажі можна збільшити рівно наполовину.

№ 14: Люди неохоче суперечать спокійній, врівноваженій людині. Навпаки, коли хтось люто і агресивно відстоює свою думку – йому чинитимуть опір та будуть з ним сперечатися.

№ 15: Ті, хто спить 6-7 годин, менше схильні до ризику передчасної смерті, ніж ті, хто спить по 8 годин. Варто відмітити, що ті, хто спить менше 5 годин – втричі частіше страждають психічними розладами, ніж ті, хто спить по 8-9 годин.

№ 16: Немає для людини кращого слова, ніж її ім'я. Перше, що треба запам'ятовувати при знайомстві, – ім'я. Не посаду, не професію, а ім'я. Це основне правило встановлення хороших відносин.

№ 17: Якщо людина намагається щось пригадати, але при цьому продовжує дивитися вам в очі, будьте впевнені, що вас обманюють.

№ 18: Як свідчать психологи, всі ми любимо мріяти. Дослідники стверджують, що люди, які люблять мріяти, як правило, більш винахідливі та краще вирішують різні проблеми.

№ 19: Найвідоміший приклад обману через чесність. Людина, яка озвучить свої нечесні наміри, буде мати вигляд в очах оточуючих більш чесний, ніж людина, в якій ці наміри повністю відсутні або вона їх приховує.

№ 20: Ви можете запам'ятати тільки 3-4 елементи одночасно. Існує правило магічного числа 7 плюс-мінус 2, згідно з яким людина не може зберігати більше 5-9 блоків інформації одночасно. Більша частина інформації в короткочасній пам'яті зберігається 20-30 секунд, після чого ми її швидко забуваємо, тільки якщо не повторюємо знову і знову.

РЕКЛАМА

КУРСИ ВОДІІВ від ТОВ «Технічний ліцей»

Категорії, які можна відкрити
А1, А, В1, В, С1, С, D1, D, BE, C1E, CE

Романівка	067-410-12-15
Романів	067-799-04-27
Миропіль	067-895-10-86
Любар	096-565-26-15
Чуднів	097-992-61-48
Житомир	067-900-02-54
	068-288-28-77
Хоршів	097-516-12-25
Коростень	067-391-89-29
Новоград-Вол.	097-554-28-16
Черняхів	097-253-60-24
Ружин	097-487-88-32
Бердичів	097-466-91-50
Андрушівка	067-410-22-60
Нова Борова	067-347-47-80
Попільня	067-946-49-66
Бердичів	097-466-91-50

БУДМАТЕРІАЛИ

м. Чуднів

- ДОШКА ПОЛОВА
- ВАГОНКА
- РЕЙКА МОНТАЖНА
- БРУС

097 745 54 59
098 410 70 17

ЗАКУПОВУЄМО ВРХ за вигідними цінами

- КОРІВ
- ТЕЛЯТ
- БИЧКІВ
- ТЕЛИЦЬ

а також доріз та худобу на утримання.

Гарантуємо чесну оцінку та швидкий розрахунок.

тел.: 068 467 05 75

Закупуємо ВРХ ДОРОГО:

- Корів
- Телят
- Дорізи
- Лошат
- Бичків
- Телиць
- Лежачих

Працюємо
ЦІЛОДОБОВО

Корів, телиць, коней – на тримання

+38 068 867 24 91

КОПАЄМО, ЧИСТИМО ТА ПОГЛИБЛЮЄМО КРИНИЦІ

380678794357
380679759461
380663478257

Іван Васильович

В наявності круги колодязні та каналізаційні, дашки до них

ВТРАЧЕНИЙ АТЕСТАТ ПРО ПОВНУ ЗАГАЛЬНУ СЕРЕДНЮ ОСВІТУ СЕРІЇ ТМ № 50406693, ВИДАНИЙ ЛІЦЕЄМ №25 ІМ. М.О.ЩОРСА В М.ЖИТОМИРІ НА ІМ'Я БОДНАРЧУК ЮЛІ ОЛЕГІВНИ, ВВАЖАТИ НЕДІЙНИМ.

ВТРАЧЕНО СВИДОЦТВО ПРО ПРАВО ВЛАСНОСТІ НА КВАРТИРУ № 223 В БУДИНКУ № 74 ПО ВУЛ. ШЕВЧЕНКА В М.ЖИТОМИРІ № 23587 ВІД 29 ЛИПНЯ 1997Р., ВИДАНЕ НА ІМ'Я ФОТІНА ОЛЕГА ФЕЛІКСОВИЧА, ВВАЖАТИ НЕДІЙНИМ.

РОЗМІЩЕННЯ РЕКЛАМИ В ГАЗЕТІ

НАС ЧИТАЮТЬ
10 000 РОМАНІВЧАН

ВАРТІСТЬ РОЗМІЩЕННЯ ОГОЛОШЕНЬ:

• звичайне - 10 грн/тиж.

• жирним шрифтом - 15 грн/тиждень

• рекламний блок - 3 грн/см.кв

Відділ реклами: 067-412-89-81

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС 76001

Підтримай свободу слова!

ПЕРЕДПЛАТИТИ

на 1 місяць - 68,00 грн,
на 3 місяці - 164,00 грн,
на 6 місяців - 308,00 грн

У найближчому поштовому відділенні!

СПОДОБАЛАСЬ
ГАЗЕТА?

16 вересня 2026 р.
№ 31 (354)

Ідентифікатор медіа R30-02941.

Видавець – ПП "Медіа Ресурс";
адреса: 10014, м. Житомир,
вул. Рильського, 9, каб. 407

Адреса редакції: м. Житомир,
вул. Рильського, 9, 4й пов., каб. 407

Тел.: (0412) 418-189

Директор:
Олександр Васильковський,
тел.: 0 (67) 510-50-75
alex.vasilykovskiy@gmail.com

Головний редактор:
Ольга Сидельська,
тел.: 0 (97) 470-60-17

Рекламний відділ:
Людмила Павлюк
тел.: 0 (67) 412-89-81

Редакція не несе
відповідальності за зміст
реklamних матеріалів.
Редакція може не
поділяти думку авторів
матеріалів. Передрук
матеріалів видання
повинен бути узгодже-
ний з редакцією.

Віддруковано
в друкарні «ВІД І ДО»,
м. Чернівці, вул. Заводська, 37-В.
Тел.: (050) 3763347.

Зам. наклад: 5000 прим.

Замовлення №
Частина тиражу
розповсюджується
безкоштовно.

9 786177 234110